

Kirken Underviser

ema

Dåbsoplæring for alle aldre

Sammen gør vi det bedre

Kirkens forældresamarbejde - en gevinst for både forældre og kirke
Side 3

At stå fadder

En fadder kan blive noget helt særligt for dåbsbarnet. - Om at være bevidst om sin rolle som fadder og bl.a. vove at tale med sit gudbarn om troen.
Side 7

En "Kultisk" Pagtens Ark

Hvordan gøres det kristne budskab både bærbart og brugbart, når konfirmanderne smutter ud af kirken efter konfirmationen?
Side 13

Konfirmation for voksne

I et fynsk sogn tilbydes voksenkursus i kristendom – og dem, der aldrig blev konfirmeret, kan slutte kurset med konfirmation
Side 17

2006-3
september

Indhold

Sammen gør vi det bedre

af Birgitte Kjær, lærer og cand.philol, sognemedhjælper i Emdrup Kirke

3

At stå fadder

af Pia Nordin Christensen, sognepræst ved Frederiksberg kirke

7

"Mor, kommer kirkemusen i dag?" Om dåbstræf

af Marianne Klausen, sognemedhjælper i Aars og Haubro sogne

10

En "Kultisk" Pagtens Ark

af Suzette Schurmann Munksgaard, efterskolelærer på Midtsjællands Efterskole og MA i teologi og kristendomsformidling med unge

13

Konfirmation for voksne

af Ulrik Andersen Revsbech, Sognepræst i Sønder sø

17

Hvor køber man ...

18

Boganmeldelser

19

Kirken Underviser

- er et tidsskrift til inspiration for alle i kirkens forskellige former for undervisning
- praktisk hjælp til det pædagogiske arbejde i menigheden og det kirkelige børne- og ungdomsarbejde
- undervisningsmodeller til brug for børn, unge og voksne
- forslag til andagter og gudstjenester
- teologisk-pædagogisk information
- anmeldelser og omtale af nye undervisningsmaterialer og litteratur med relevans for det pædagogiske arbejde i kirke og menighed

www.kirken-underviser.dk

Redaktion

Søren Kjærgaard Nielsen, Elsebeth Kragh Dedieu, Line Volmers, Mogens Bering Rasmussen, Keld Balmer Hansen (ansv.), Inger Hørup Slot, Inger Margrethe Mikkelsen (ansv.), Helle Marie Danielsen

Redaktionssekretær: Helle Marie Danielsen
Peter Bangs Vej 1, 2000 Frederiksberg, tlf.: 38 38 41 20

Sats, layout: Unitas Forlag
ISSN: 1602-2785

Udgiver:

Kirkefaglig Videreuddannelse
Diakonissestiftelsen
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg
Tlf.: 38 38 41 20
www.kirkefaglig-videreuddannelse.dk

Målsætning:

Målsætningen for Kirkefaglig Videreuddannelse er at uddanne diakonale og religionspædagogiske medarbejdere, der ud fra en kirkelig faglighed kan indgå som inspiratorer, iværksættere og ledere i kirkens arbejde.

Tryk: Clemensstrykkeriet a/s

Abonnement:

Årsabonnement (4 numre) kr. 175,-
Løssalg kr. 60,-
Henvendelse til:
Kirken Underviser c/o Unitas Forlag
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg tlf.: 36 16 64 81
E-mail info@unitasforlag.dk

Sammen gør vi det bedre!

At arbejde sammen om børnenes dåbsoplæring i hjem og kirke – og i børneklub, missionshus, spejdertrop

Case 1

En mor kom trofast i menighedens legestue med sine små piger. En dag fortalte lederen om bøn og gav forældrene et eksempel på en aftenbøn med hjem. Mor'en begyndte at bede aftenbøn med sine piger.

Case 2

Kirken har kontakt med en flok 10-12 års piger. De er kommet i kirken i kort eller lang tid, men er nu vokset ud af de eksisterende tilbud til børn. Hvad nu? En række samtaler mellem kirkens sognemedhjælper og de enkelte forældre giver sognemedhjælperen et klarere billede af pigernes og forældrenes ønsker. Idéer bliver vendt med forældrene, og et differentieret tilbud, der kombinerer forskellige hensyn, tager form.

Case 3

En flok småbørnsfamilier kommer trofast til gudstjeneste i kirken med deres 2-3-årige børn. De har talt om, at de gerne ville skabe et tilbud for dem under prædi-

kenen, men det er ikke rigtig blevet til noget. De taler med sognemedhjælperen om sagen. Hun indkalder forældrene til et møde, hvor man i fællesskab planlægger en forældreledet søndagslegestue.

To parter – samme opgave

Kirken har fået betroet opgaven at døbe og at oplære. Derfor har vi i sognekirker og i kristne organisationer ansvar for at følge barnedåben op med tilbud om oplæring. Og forældrene har ved at lade deres børn døbe påtaget sig et ansvar for at oplære barnet i den kristne tro.

Menigheden og forældrene har ansvar for samme opgave. Og derfor er det en rigtig god idé at arbejde sammen om det.

Kirken kan noget, som forældrene ikke kan: Vi kan give tilbud, hvor barnet bliver en del af et større kristent fællesskab med forkyndelse, sang, bøn, samtale, oplevelser...

Og forældrene kan noget, som kirken ikke kan: Forældrene kan leve troen ud i hverdagen sammen med børnene – både gennem brug af fx. go'natsang, Fadervor

Kirken må tage ansvar for at skabe rum for forældrenes aktive medspil

og læsning af bibelhistorie og gennem hverdagssamtaler og hverdagsliv på troens grund.

Men menigheden kan hjælpe forældrene til at løse deres opgave bedre. Og forældrene kan hjælpe menigheden til løse dens opgave bedre.

Forældre som medarbejdere på menighedens opgave

Forældre kender deres børn og får reaktioner på menighedens arrangementer for dem. Derfor kan de give lederne vigtig feedback på deres arbejde. Og forældrene kan få gode idéer til nye arrangementer eller til udvikling af de eksisterende. Men hvordan får menigheden lige del i alt dette? Det enkleste for alle parter er, at lederne beder forældrene om at få del i deres tanker om arbejdet. Kirken må tage ansvar for at skabe rum for forældrenes aktive medspil.

Først og fremmest handler det om en holdning hos menighedens ledere: Vi har brug for forældrene! Derfor må lederne bevidst arbejde på kontakten med forældrene, fx ved at tage sig tid, når forældre henter og bringer børnene.

De uformelle samtaler

De uformelle samtaler opstår spontant på alle mulige tidspunkter. De kan styrkes ved, at lederne til et forældrearrangement og/eller i et forældrebreve fortæller, at de altid gerne vil høre fra forældrene, hvis der er noget særligt med et barn, hvis forældrene undrer sig over noget i kirkens arbejde, eller de har fået en god idé. Og så er det godt, hvis forældrene må få telefonnumre og evt. e-mailadresser...

Samvær med forældregruppen

Et forældrearrangement er en glimrende ramme om forældresamarbejdet. Her kan forældrene og ledere lære hinanden bedre at kende, og forældrene kan opleve glimt af menighedens arbejde og blive bedt om respons på det. Måske er der emner, som lederne gerne vil høre forældrenes tanker om: Oplever I, at det lykkes for os at tage hensyn til både små og store børn? Tror I en lejr eller en udflugt vil være en god idé? Sådanne samtaler vil umiddelbart give stof til videre arbejde for lederne – og

samtidig vil det styrke forældrenes oplevelse af medejerskab til aktiviteten og fornemmelse af, at man også i fremtiden er velkommen med sine input.

Forældres medvirken

Samtalerne kan føre til, at nogle af forældrene bidrager med arbejdskraft til et eller flere arrangementer. En del forældre har ressourcer, der kan bringes i spil, så idéer ikke behøver at fravælges pga. ressourceangel. Dermed kommer man både længere med sit børnearbejde – og opnår tættere kontakt med forældrene.

Kirke/hjem-samtaler

I Emdrup Kirke har vi dette år et projekt kaldet "Projekt Forældresamarbejde". Heri indgår også tilbud til forældrene om en samtale med mig. Mange forældre har taget imod tilbudet – både blandt de trofaste kirkegængere og blandt de mere perifere brugere af kirken. Hensigten er, at forældrene kan give mig indsigt i børnenes og forældrenes tanker om kirkens tilbud. Samtalerne giver mig et langt bedre kendskab til det enkelte barn, dets baggrund og dets trivsel i kirken, samt en række store og små idéer og udfordringer at arbejde videre med. Sådanne forældresamtaler er tidskrævende, men meget givende. Og mon ikke, at det også gør det nemmere for forældrene at henvende sig i fremtiden, når de har noget på hjerte?

Information

Forældrenes medarbejde på menighedens tilbud bliver bedre, jo bedre de kender disse tilbud. Derfor er en løbende orientering til forældrene et vigtigt led i samarbejdet. Når alle skal have informationerne, sker dette nemmest gennem breve og e-mail's. Held den, der kan udforme skriftlig information, så forældrene slet ikke kan lade være med at læse den og blive engageret af den! Chansen er størst, hvis man skriver kort, overskueligt, engagerende og informativt – og gerne i et indbydende layout...

Og så til de væsentlige detaljer

1) Forældresamarbejdet må indrette sig efter forældregruppen. Der er fx forskel på en gruppe forældre til et

minikonfirmand-hold, som ikke selv har et aktivt forhold til kirken, og så forældre, som er en integreret del af menighedens liv.

2) Forældre har mange vigtige ting for. Forældresamarbejdet må derfor ikke overdimensioneres. Måske er der nogle steder basis for et forældreråd, som letter samarbejdet for både forældre og menighed?

3) Et godt samarbejde bygger på en klar rollefordeling. Kirkens medarbejdere må kende deres kald som *ledere* af arbejdet. Ud fra en tryghed i denne rolle kan man lytte til alle input. Nye idéer kan tages op til positiv overvejelse i lys af andre idéer, arbejdets formål, tilgængelige ressourcer osv. Og kritik kan bruges konstruktivt, uden at uheldige forsvarsmekanismer træder i funktion. At være leder indebærer samtidig at være tjener for børnene og deres forældre.

Menigheden

som medarbejder på forældrenes opgave

Forældrene har brug for inspiration i deres oplæring af barnet. Mange vil gerne, men har ingen eller kun lidt erfaring med det.

Vores børnetilbud i menigheden

I menigheden får barnet oplevelser, som forældrene kan tale videre med barnet om og selv blive inspireret af. Dette aspekt kan vi støtte gennem information til forældrene om vores aktiviteter (jf. ovenfor), så forældrene bedre kan følge med i vores aktiviteter og samtale med børnene om dem. Idéen med at give barnet en "husketing" med hjem er i den sammenhæng også lige så enkel, som den er genial. Da barnet kom hen til sin mor med "troens briller", som han havde lavet i søndagskolen, var samtalen født!

Materialekendskab

Forældrenes oplæring er helt afhængig af adgangen til gode materialer i hjemmet. Det kan være børnebibler, små bibelfortællebøger, sangbøger, CD'er, andagtsbøger, bønnebøger, video'er, PC-spil, plakater, smykker, ophæng ... Her kan menigheden tage initiativ til et bogsalg, en materialeudstilling, en folder med præsen-

tation af forskelligt materiale og henvisning til diverse hjemmesider og forhandlere, omtale af materialer ved forskellige samvær, eller hvad der nu passer til den enkelte menighed og dens forældre. Gaver til barnet i forbindelse med dåb, dåbsdage, fødselsdage, jul, præmier osv. kan også bringe godt materiale ind i barnets hjem.

Inspirationssamvær

Menigheden kan indbyde til inspirationssamvær om kristen opdragelse. Dette kan kombineres med spaghettigudstjeneste, forældre-fest i klubben eller andre samvær, eller de kan fremstå som selvstændige tilbud. I Emdrup Kirke inviterede vi til en forældreworkshop om "Vore børn og Gud". Her gav jeg et oplæg om kristen opdragelse og bagefter delte forældrene deres idéer med hinanden...

Samtaler med det enkelte hjem

I forbindelse med præstens dåbsamtale er det oplagt at tale med forældrene om dåbsoplæring.

Men mon nogle har erfaringer med planlagte samtaler med forældre i øvrigt? *Så hører jeg meget gerne om det!* I Emdrup Kirkes tilbud om samtale (se ovenfor), spørger jeg forældrene, om de også vil fortælle om deres eventuelle praksis i hjemmet. Idéen er, at jeg samler alle de gode idéer og formidler dem samlet til forældregruppen – og til alle andre interesserede – sammen med mine refleksioner om kristen opdragelse. Samtalen skaber samtidig rum for, at forældrene kan spørge mig til råds, hvis de har lyst til det. Og som en forælder sagde: "Måske er det allermest betydningsfulde, at du sætter os i gang med overvejelserne og samtalerne derhjemme!"

Forældrene og børnene – en del af menigheden

Forældre og menighed udgør to parter om en fælles opgave: at oplære børnene. Det kalder på samarbejde om opgaven. Samtidig er forældre og børn en del af menigheden. Samarbejdet må derfor også søge at virkeliggøre et menighedsliv, hvor børn og forældre er en integreret del – samtidig med, at andre grupper kan trives i menigheden.

Menigheden kan indbyde til inspirationssamvær om kristen opdragelse

Projekt Forældresamarbejde i Emdrup Kirke

- Sætter fokus på samarbejdet mellem kirke og hjem
- Omfatter menighedsdrøftelser, forældremøder, workshop og samtaler med de enkelte hjem
- Øger forældrenes indblik i og indflydelse på menighedens tilbud til deres børn
- Øger menighedens inspiration til forældrenes oplæring hjemme
- Det er planen, at erfaringerne evalueres og opsamles i:
 - En rapport til menigheder om samarbejde med forældre
 - En rapport til forældre med inspiration til oplæringen i hjemmet.
 - En intern opsamling af idéer, som kunne have lokal interesse.

Det har forældrene i Emdrup også fået indført de sidste år

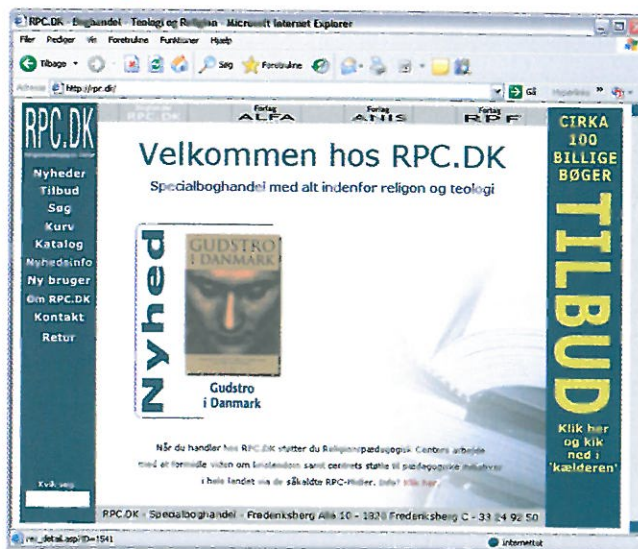
- Valg af kernesalmer, som kan bruges hjemme og i børnearbejdet, og som børnene genkender i gudstjenesten
- Adgang til tegnemapper hver søndag
- "Børnenes to minutter" som optakt til prædiken de søndage, der ikke er søndagsskole
- Dåbsdagsgaver i stedet for præmier i søndagsskolen
- Velsignelse af de mindste børn under nadveren
- M.m.

Specialboghandel

Alt indenfor religion og teologi.
Køb materialer til dåbsoplæring
hos Religionspædagogisk Centers
boghandel: RPC.DK

og støt samtidig Religionspædagogisk Center
som med RPC-Midlerne yder økonomisk hjælp
til religionspædagogisk arbejde over hele landet.

**På nettet, via telefon eller på Frederiksberg
– på konto eller med betalingskort**

WWW.RPC.DK

Din seriøse boghandler på nettet, på Frederiksberg Allé 10, Frederiksberg og i telefonen 33 24 92 50

AT STÅ FADDER

Øh, kan jeg det, spurgte en veninde. Hvad indebærer det egentligt?

Hun var ikke den første, der spurgte, og mange giver da også udtryk for usikkerhed omkring, hvad der følger med, eller hvordan man fylder rollen, når man takker ja til at stå fadder. Et nyt inspirationshæfte "At stå fadder", der bla. rummer en række små interviews med kendte mennesker, deler tanker og holdninger heromkring. Udgivelsen ligger til grund for denne artikel.

En fadder udvælges

"Og sker det, at forældrene dør, før barnet bliver voksent, da skal I faddere, så vidt det står til jer, drage omsorg for, at barnet oplæres i den kristne tro."

Sådan lyder ordene i dåbsritualets tale til fadderne.

Det sker heldigvis sjældent, at begge forældre dør, før barnet bliver voksent. Tanken er også hjerteskræende, men ikke desto mindre bliver forældre nødt til at forholde sig hertil. Vi ved godt, at livet kan være skrøbeligt. Valget af faddere er da også noget, der virkelig optager forældrene, og som de ofte selv kommer ind på under dåbssamtalen. Tanken om ikke at skulle se barnet vokse op er ubærlig, men samtidig må de altså kigge sig omkring i kredsen af familie og venner og overveje, hvem der i givet fald ville kunne drage omsorg for barnet. Valget falder ofte på søskende eller nær ven/veninde,

men der er tydeligvis mange regnestykker undervejs, der skal gå op, for det er en ære at blive udpeget til at stå fadder, og der er mange hensyn at tage.

En fadder er et holdepunkt

De interviewede i hæftet giver samstemmende udtryk for, at de oplever det som en stor ære og en tillidserklæring at blive udpeget som fadder. "Det griber altså én om hjertet", som en siger. "Det er et signal om, at nogen regner med én – at man vil være der som et holdepunkt både i gode og svære tider", siger en anden. Båndet mellem forældre og de valgte faddere styrkes og samtidig knyttes et nyt bånd mellem fadderne og barnet. Det er der al mulig grund til at tage alvorligt. "Det er et bånd mellem et barn og nogle voksne, der varer – også på tværs af skilsmisser, flytning og afstand", siger skuespilleren Bodil Jørgensen i det interview fra hæftet, der er trykt her i bladet. Hun har fat i noget væsentligt, for en fadder er i bedste fald én, der altid vil have en særlig opmærksomhed rettet mod barnet. Én, der ud over forældrene, altid har kendt barnet og har blik for, at det trives og har det godt og som kan være med til at give barnet tro, håb og kærlighed.

Som fadder er man ikke juridisk forpligtet men i den grad moralsk forpligtet.

Faddere og værdier

Kan jeg leve op til det ansvar? Er jeg nu kristen nok? Tanken strejfer et par af de interviewede. Som fadder skal man være døbt, men man behøver ikke at være medlem af Folkekirken og står i øvrigt ikke til regnskab for sin tro. Man påtager sig ganske enkelt et ansvar, der hviler på tilliden til at den, der takker ja til at stå fadder, også grundlæggende deler kristen tro og kristne værdier. En siger: "Man skal efter min mening passe på med at tage opgaven for let. Det er ikke sikkert, at man selv er et lysende eksempel, men som fadder skal man i det mindste turde tale med barnet om tro. Har man ikke mod på det, mister fadderskabet sin mening". Og Winnie og Sigurd Barrett fortæller: "Da vi skulle vælge faddere til vores børn, ledte vi efter nogle, der kunne være med til at tage vare på vores børn i overensstemmelse med de værdier, vi sætter højt. Det dobbelte kærlighedsbud er meget væsentligt for os, altså: Tro på Gud og vær god ved næsten! Et menneske, der kan stå inde for de ord, er garant for, at vores børn aldrig kommer langt fra det vigtige i livet". Forældre forventer, at de valgte faddere deler forældrenes værdier og i et eller andet omfang tager del i barnets liv.

At have et hjertebarn

Jeg forestiller mig, at mange kun forstår ansvaret som gældende, hvis forældrene dør, men da må man overveje, at vælger man først at træde ind på barnets bane, når det virkelig gælder, er der da den tillid og fortrolighed, der er behov for, hvis man da skal kunne leve op til sit ansvar? Kræver det ikke, at man i forvejen har været nærværende og brugt tid på hinanden? Bodil Jørgensen siger:

"At have et gudbarn er at have et hjertebarn. Et menneske, man lægger mærke til gennem opvæksten. At være med til "at opdrage et barn i den kristne tro" er for mig i første omgang et spørgsmål om at ville det barn noget særligt, at jeg lærer barnet at kende, så vi skaber en fælles historie, hvori Gud findes".

Man får et gudbarn og den, der bærer barnet, kaldes gudmor/gudfar. Det ligger i selve de ord, vi bruger, at det er Gud, der er omdrejningspunktet.

Hvordan skabe en fælles historie, hvori Gud findes?

Det gør vi, når vi bruger tid sammen og fortæller om det, der optager os og betyder noget for os. Det gør vi, når vi deler liv og fællesskab. Det gør vi, når vi har omsorg for hinanden, trøster og opmuntrer, griner og græder, løber og leger, lytter og lærer. Børn nyder godt af, at være tæt knyttet til voksne, der vil dem det godt. De har i forskellige sammenhænge den helt rette afstand. De er tæt på og så alligevel ikke for tæt. Når man f.eks.

er blevet 12, og der er ting man gerne vil tale om, men som man måske ikke har lyst til at dele med forældrene, så er det godt at være fortrolig med andre voksne, så man ikke kun er overladt til vennerne på ens egen alder. Bodil Jørgensen siger: "At have et gudbarn betyder for mig, at min dør altid står åben" og hendes gudbarn har opdaget, at han kan gå ind uden at banke på.

Hvad man kan gøre for sit gudbarn

Faddere er ganske enkelt ekstra hænder, øjne og ører omkring barnet, og der ligger en kæmpe ressource og et slidstærkt netværk for alle parter gemt i denne gamle institution, der kan spores tilbage til det 2. århundrede. Formålet med inspirationshæftet er at skabe en bevidsthed herom samt pege på muligheder for at tage barnet ved hånden og vise, hvad kristen tro er.

Helt oplagt er det, at gøre noget særligt ud af de store højtider: jul, påske og pinse. Vær med til at formidle musik, bøger og film, der handler om de vigtige ting i livet. Kig indenfor, når I alligevel er i nærheden af kirken. Der er højt til loftet! Det er et rum, der giver plads for de store spørgsmål, som man kan blive væk i. Fortæl dem at huset er deres. Det er også her, vi mødes, både når sorgen og glæden er størst.

Tag dem med til gudstjeneste. De fleste kirker holder særlige familiegudstjenester, hvor de allerbedste historier fortæles, og de mest kendte og elskede salmer synges. Fortællinger vi kan spejle os i livet igennem. De viser os vejen, når vi taber mål og retning, og salmerne synger kristendom ind i os. De sidder i kroppen, når solen stiger i øst, når det kimer til julefest, når opstanden er den Herre Krist, når det er yndigt at følges ad, når blomstertiden kommer og når skoven falmer, og sådan er salmerne med til at lære os at leve – og ikke mindst at holde af det liv, der bliver vort.

Så konkret kan man være med til at drage omsorg for, at barnet oplæres i den kristne tro.

Men vigtigst af alt er, at barnet oplever, at der udover forældrene er nogen, der særligt er der for mig. Min datter på 8 har en gudmor, der har sans herfor. Hun husker hendes mærkedage, og når de ses giver hun sig altid tid til at følges lidt med hende, spørger og lytter. På rejser sender hun ikke postkort til os men til sit gudbarn, der er ved at briste af stolthed over, at det først og fremmest er et kort til hende fra **hendes** gudmor.

Der er mange måder at gå til opgaven på, og der findes ingen facitliste. Man må selv fylde rollen, så det bliver til glæde og gavn. Og selv om ansvaret formelt ophører, når barnet konfirmeres, kan det bånd, der knyttes være til glæde og gavn for begge parter livet igennem.

At stå fadder

Tekst Mikkel Højholt og
Pia Nordin Christensen
Religionspædagogisk Forlag, 2006
Pris pr. stk. kr. 25,- v/25 stk. kr. 20,-

BODIL JØRGENSEN

SKUESPILLER

At have et gudbarn betyder for mig, at min dør altid står åben!

At stå fadder er et lille kald. Det er at give det, som ingen gave kan give: Et bånd mellem et barn og nogle voksne, der varer - også på tværs af skilsmisser, flytninger og afstand.

mig i første omgang et spørgsmål om at ville det barn noget særligt, at jeg lærer barnet at kende, så vi skaber en fælles historie, hvori Gud findes.

Dette er en særlig forbindelse, og i tider, hvor ens gudbarn står foran en afgrund, da er det en

AT HAVE ET GUDBARN ER AT HAVE ET HJERTEBARN

Tanken om at knytte barnet til voksne, som allerede betyder noget for forældrene, og som de har tillid til, er et fint mellem menneskeligt træk. At have et gudbarn er at have et hjertebarn. Et menneske, man lægger mærke til gennem opvæksten. At være med til "at opdrage et barn i den kristne tro" er for

gammel forbindelse, der holder fast i ham eller hende. Mit gudbarn, Christian Anker, sagde, da jeg spurgte ham om, hvad han troede, det ville sige at være mit gudbarn:

"At jeg kender dig altid og går ind uden at banke på!"

"Mor, kommer kirkemus^{en} i dag?"

Dåbstræf i Aars og Haubro kirker

I Aars og Haubro sogne inviteres de børn, der er blevet 4 år til "dåbstræf" i kirken. Ideen går ud på at minde børnene, forældre, bedsteforældre og faddere om, at barnet er døbt, og at der igennem dåben ligger et tilhørsforhold til kirken.

Invitation til dåbstræf

Invitationen stiles til børnene og indeholder få ord og mange illustrationer, så barnet får en tydelig fornemmelse af at være den konkrete modtager. Børn i førskolealderen holder meget af forestillingen om at "læse" højt, og meningen med denne invitation er, at barnet selv igen og igen kan læse sin egen invitation og evt. læse den højt for forældrene.

Invitationens afsender er præsten og kirkemus^{en}.

Kirkemusens funktion

Kirkemus^{en} er en non verbal, mimisk figur (kan dog synge). Kirkemusens karakter er med til at skærpe børnenes opmærksomhed på den måde, at når det verbale sprog forsvinder, er børnene nødt til at bruge øjnene

ekstra godt for at se, opleve og forstå, hvad mus^{en} foretager sig. Kirkemus^{en} er ikke særlig kløgtig eller særlig velopdragen, og dette appellerer til børnene, som ofte højlydt kommenterer kirkemusens mangel på opdragelse og uforstand og på den måde supplere med den viden, de har om Gud.

Kirkemus^{en} er med til non verbalt at stille spørgsmål til teksten og at afprøve tekstens form og indhold ved hjælp af bevægelser og væremåde.

Figuren træder i karakter ved hjælp af sig selv, i improvisationen med præsten og ved hjælp af enkelte konkrete ting. Når præsten taler til børnene og bibelteksten genfortælles, træder kirkemus^{en} i baggrunden og er tilskuer/tilhører på lige fod med børnene.

Kirkemus^{en} skal være med til at tydeliggøre og "pege på" tekstens indhold uden selv at stille sig i centrum som et underholdende element.

Gudstjenester

for førskolebørn hvor kirkemus^{en} deltager

Når vi arrangerer gudstjenester for førskolebørn, lægger vi stor vægt på, at børnene kommer til at bruge så mange sanser som muligt.

Kirkemusen sætter sig ind på knæfaldet 5 min. før den sidste klokkeringning, strikker lidt og skaber øjenkontakt med børnene i kirken. Når kirkeklokken ringer, pakker kirkemusen sine ting sammen og gør mimisk opmærksom på, at nu kan vi høre kirkeklokken.

Salmerne, der synges, er illustrerede og vises på stort lærred.

Gudstjenesterne består af faste liturgiske led og improvisation mellem præst og kirkemus, der leder hen til bibelteksen. Improvisationen mellem præst og kirkemus er med til at skabe dynamik og en form for spænding, så børnene bliver opmærksomme, koncentrerer sig og forhåbentlig får en form for forståelse af tekstens indhold og dens betydning.

I forbindelse med tekstdelen deles en ting ud til børnene (spiseligt, klistermærke mm.), alt efter hvad der passer ind i gudstjenestens tema - en lille konkret ting, der kan hjælpe børnene til senere at huske, hvad de hørte om hende i kirken.

Uddeling af børnebibel

I gudstjenesten uddeles "Sesams børnebibel" til hvert barn på den måde, at hvert barn bliver kaldt op for at hente sin egen bibel hos kirkemusen eller hos præsten.

To eksempler på dåbstræf

Tema : Den barmhjertige samaritaner.

Klokkeringning.

Velkomst.

1. salme: Vi kommer til din kirke, Gud.

Genfortælling af Jesu dåb i Jordanfloden illustreret med et billede.

2. salme: Herren strækker ud sin arm. (Børnekor)

Improvisation, der leder hen til bibelteksen:

Kirkemusen stiller et lille bord op midt i kirken, lægger en dug på og henter følgende:

- en lille krukke med olie
- en lille falck kasse og finder forbindelse frem
- ostehapser

Præsten stiller spørgsmål til de forskellige ting kirkemusen har fundet frem, men det lykkes ikke nøjagtigt at finde ud af, hvad kirkemusen skal bruge de konkrete ting til. Børnene begynder spontant at gætte med.

Kirkemusen finder til sidst et billede i sin kuffert af den barmhjertige samaritaner.

Bibeltekst: Den barmhjertige samaritaner genfortælles ved hjælp af billedet og de konkrete, som kirkemusen havde med (olie til at rense såret med - forbindelse til såret - ostehapser = forplejning til den sårede)

Kirkemusen deler små plastre ud til børnene.

Uddeling af børnebibler.

Vers til dåbstræf: Kirken har en åben dør (Johannes Johansen).

Fadervor.

Velsignelse.

3. salme: Nu titte til hinanden.

Tak for i dag.

Postludium.

Tema : Maria Bebudelse.

Klokkeringning.

Præludium.

1. salme: Måne og sol.

Velkommen til dåbstræf.

Kort bøn.

Improvisation, der leder hen til bibelteksen:

Kirkemusen åbner sin kuffert og finder en lommelygte.

- går på opdagelse og lyser oppe og nede.
- finder pludselig en glorie og lidt efter et par vinger, som den tager på.
- lyser videre med lommelygten og finder en figur af en engel og billeder, der illustrerer englen Gabriels besøg hos Maria.

Bibeltekst: Maria bebudelse genfortælles ved hjælp af billederne.

2. salme: Lysets engel går med glans.

Billede: Mor og barn.

Præsten fortæller : Dåbslyset – Lyset fra Gud – Lyset fra Jesus – Verdens lys.

Uddeling af børnebibler.

Vers til dåbstræf: Kirken har en åben dør (Johannes Johansen).

Fadervor.

Velsignelse.

3. salme: Gud som tændte lys i verden.

Tak for i dag.

Børnene får et lille klistermærke af en engel på hånden.

Postludium.

**Rasmus på 4 år til dåbstræf
i Haubro kirke d. 02. april 2006**
Helle Kristoffersen, mor til Rasmus fortæller

"Invitationen til dåbstræffet var meget fin. Rasmus og jeg læste den sammen og snakkede meget om tegningerne. Jeg synes, det var en rigtig børnevenlig invitation, der fangede vores interesse med det samme.

Inden dåbstræffet snakkede vi lidt om, hvad der var foregået i kirken, da Rasmus blev døbt. Under gudstjenesten var Rasmus meget optaget af, hvad kirkemusikanten lavede. Den havde travlt med at finde ting i kirken med sin lommelygte. Når musikanten fandt noget, viste den det til præsten som derudfra fortalte om dåben.

Efter dåbstræffet snakkede Rasmus meget om, hvad kirkemusikanten havde fundet i kirken. Vi synes, det er en rigtig god ide at holde dåbstræf. Det, at bedsteforældre måtte deltage, var rigtig godt. Rasmus var i hvert fald stolt over at skulle vise sine bedsteforældre kirkemusikanten, som vi første gang havde mødt ved lysgudstjenesten 1. søndag i advent i Haubro kirke."

Kirkemusens kendingsmelodi

Mel: Musens sang fra dyrene i Hakkebakkeskoven.

Jeg er kirkemusikanten og jeg bor
højt på loftet over kirkens kor.
Der jeg har min rede - den er go';
og jeg hygger mig så dejligt
- der er godt at bo.
Og så kan jeg li'
ostehaps - mindst ti
spiser jeg.
Nam - na - me - nam !

Det jeg elsker allermest, er når
børn og voksne hen i kirken går.
For at mødes og at høre om
hvordan børn blev døbt
som små - da de til verden kom.
Det er noget med vand
- ikke i en spand
- men i døbefontens fad.

Tekst: Sognepræst Birgit Lundholm Jensen.

FOLKEKIRKENS DÅBSHILSEN

INFO

- er et tilbud til folkekirkens menigheder om at hjælpe forældre i oplæring af dåbsbarnet i den kristne tro.
- er sognets hjælp til selvhjælp for forældre og deres dåbsbarn.
- er et redskab til præsten ved dåbssamtalen; at tage ordet i munden med en dåbspakke i hånden på en meget jordnær og nærværende måde og gøre det muligt at følge dåbssamtalen op til støtte for dåbsfamilierne.

Materialet anbefales af

Niels Henrik Arendt, biskop i Haderslev Stift; Karsten Nissen, biskop i Viborg Stift; Eberhard Harbsmeier, rektor ved Teologisk Pædagogisk Center; og Inge Lise Pedersen, formand for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer.

Læs mere om Folkekirkens Dåbshilsen på
www.folkekirkensdaabshilsen.dk

Voksenundervisning

Explanation

Et sted at forstå – vejledning
af Benedicte Præstholm 198,- kr.

Et sted at stå – deltager bog
af Helga Kolby Kristiansen 58,- kr.

Explanation er et kursus i kristendom for voksne, der vil vide mere om

kristendom, for voksne der vil udfordres og for voksne, der har lyst til et forum, hvor de kan diskutere spørgsmål om Gud, liv og tro. I 10 afsnit kommer man rundt om kristendommens vigtigste emner: Bibelen, Det gode og det onde, Tro, Menneskesønnen, Dom og frelse, Heligånden, Mission og diakoni, Kirkehistorien, Døb og nadver og Kristendom i praksis.

Bestil på 36 16 64 81
www.unitasforlag.dk

En “Kultisk” Pagtens Ark

Nyt hold konfirmander står klar til træning!

Et nyt hold konfirmander står klar til at komme i kirken hele det kommende år til konfirmations- og gudstjenestetræning! Det er en “kanon” mulighed, at en stor del af unge danske teenagere vælger at komme frivilligt 2 timer om ugen i deres ellers tæt-pakkede ungdoms-uge-program. Men lige så sikkert som at de unge konfirmander nok skal komme en gang om ugen til konfirmations-træning og et x-antal gange til gudstjenestetræning, lige så sikkert er det også, at de IKKE kommer frivilligt i kirken de næste par år. Dette faktum stiller særlige krav til den “træning”, der skal foregå det næste års tid!

For det første må vi gøre os klart, hvad indholdet og formålet af konfirmationsforberedelsen skal være. Det er vigtigt, at vi ikke kun laver “højmesse-træning”, men at vi sammen med konfirmanderne finder ud af, hvad er det gode **budskab** for unge teenagere i dag¹.

For det andet skal vi huske, at vi har at gøre med en særlig konfirmand årgang – nemlig “Jesus og Josefine årgangen”. De har alle oplevet 24 dages “religiøs vækkelse”, hvor de har puttet gran i håret og bedt en bøn hver aften. Denne 3-4 år gamle barne-oplevelse af aftenbønnens **brugbarhed** fordrer at blive set på med en teenage-optik.

For det tredje må vi indstille os på det nævnte faktum, at konfirmanderne ikke kommer i kirken igen de næste år og må derfor satse på at formidle en “**bærbar**” kristenhed, som også kan tages med UD af kirken, når den sidste konfirmand er smuttet videre til de næste par ungdomsår.

Derfor udfordres vi som kirke af de unge konfirmander til, at vi ikke blot træner til en antikvarisk kirkelighed, men at konfirmationsforberedelsen giver de unge en bærbar og brugbar kristenhed, så evangeliet får liv og mening i forhold til konfirmandernes virkelighed.

Og hvordan kan man så gøre det? Der findes mange måder, men i det følgende vil jeg beskrive 3 tilgange,

¹ Se i øvrigt **Konfirmandforberedelse, Formål – fagbeskrivelse – vejledning**, Aros Underviser 2006

Monica: Jeg tror på Gud,
fordi jeg har fået det bedre
men selvom du ikke tror på Gud,
tror Gud på dig!

"Der kan også hentes en mangfoldighed af udtryk og en dybde fra den rigdom, der ligger inden for kirkens eget kropssprog og den kristne tradition"

som jeg kort begrundet religionspædagogisk og giver nogle konkrete eksempler på.

Vær "kultisk"

Ordet "kult" har fået en renæssance blandt unge som et slangudtryk for det "sidste nye", der ikke kan undværes. I en luthersk tradition er "kultisk" på mange måder et belastet udtryk, fordi det associerer til det sekteriske og det okkulte. I luthersk antropologi findes dog en, i denne sammenhæng, brugbar betydning: *Cultus* anvendes hos Luther som det klassiske udtryk for det at dyrke, ikke som et skældsord men som en *rehabilitation*. Hos Luther er mennesket relationelt, og den menneskelige eksistens defineres i forhold til Gud. Uanset hvad vi dyrker, så er *cultus* et grundlæggende træk ved mennesket, og mennesket er en gudsskabning i relation til Gud.

I et forsøg på at formidle kristendom som "erfaring af og tro på Gud", er det vigtigt, at unge på forskellig vis bliver sat i et gudsforhold. Selvom julekalenderens Josef i sin aftenbøn ikke var afklaret med, hvad hun skulle mene om Jesus eller "hvem det nu er, der er der ude...", så blev hun sat i et Gudsforhold hver aften i

sin aftenbøn. Der er brug for en "kultisering" af kristendomsformidlingen i dag. Ved det kultiske (gudsdyrkelsen) genetableres troen, idet mennesket stilles i et gudsforhold. På denne måde bliver den "kultiske træning" en vigtig del af konfirmationsforberedelsen.

"Kultiske træningsforslag"

- lad konfirmanderne "dyrke" Gud ved at lade dem skrive og sende SMS-bønner.
- indspil en aftenbøn, som kan downloades på MP3-afspiller.
- lad konfirmanderne ligge på kirkebænkene og læse Peter Madsens tegneserie "Menneskesønnen" med musik i hele kirkerummet.
- vær "katolsk" – katolikkerne har ikke monopol på at tænde lys i kirken. Lad der være mulighed for at tænde levende lys i kirken, før, under og efter og udenfor gudstjenesten.
- lav "midnatsdåb" for unge konfirmander, der ikke er døbt.
- lav aftenmesser med "sound and light-show", hvor Gud får lov til at sige noget, og lyset kan skinne i mørket.

- sæt unge i stilhed foran Gud og lad dem være "disconnected" fra omverdenen og "connected" til Gud.
- Brug rummet bevidst: Der er mange forskellige muligheder og dimensioner i en "kultisk" brug af rummet. Vigtigt er det i den forbindelse at bruge rummet både æstetisk og eksistentielt, så religiøs undren og erfaring sættes i spil. Lad de unge mærke fx kirkerummets stemthed og spirituelle virkelighed frem for en institutionel kirkelighed. Brugen af rummet understøtter ikke kun en æstetisk stemthed for gudsforholdet, men kan også bruges bevidst til at understrege forkyndelsen. Netop sammenhængen mellem "rummet" og "ordet" kan sætte det "kultiske" i spil.²

Vær kropslig og korporlig

En kropslig søgen (både æstetisk og sanseligt) efter et meningsunivers, der ligger ud over os selv, må ikke blot opfattes som en kropslig oplevelse, men som et eftertænksomt forsøg på at kropsliggøre eller konkretisere troen. Den kropslige tilgang må med Luthers ord blive "nødvendige, ydre handlinger for at styrke troen". Disse handlinger (ligesom med sakramentet) virker ikke i kraft af handling, men på grund af det ord, der følger med. Ordet kan jo lyde/vises/mærkes/opleves på mange måder, og kropsoplevelse sætter sammensyningsstedet mellem ydre og indre i spil. Ved at være ved sine sansers fulde fem kan evangeliet gribes og begribes. De kropslige indtryk og udtryk må derfor få større vægt i kristendomsformidlingen med unge, så kristenheden bliver brugbar.

"Inkorporeret viden"

På det folkelige plan spores en søgen efter form og håndgribelige udtryk i forhold til værdiformidling og religiøsitet, og man forsøger at genopdage hverdagsritualer. I opdragelse og i en videregivelse af værdier savnes bæredygtige former og udtryk såvel i skole som i familielivet. Konkrete, hverdagsrituelle handlinger skaber og fastholder identiteten og erfaringsdannelsen. I en religiøs eller kristen sammenhæng kan disse konkrete hverdagsritualer få konsekvenser for en grundstemthed i forhold til Gud og medmennesket. En daglig rytme, hverdagsritualer ved f.eks. morgensang,

måltider, samlinger og aftensang har stor betydningen for læring, fordi den er rytmisk, kropsfunderet og sansebetonet. Disse handlemønstre kan blive kulturelt og socialt indlejret som inkorporeret viden. Kroppen bliver som en harddisk. På samme måde kan kristendomsformidlingen inkorporeres, fordi den bl.a. kan leves og eksisterer som brugbare praktikker i hverdagen.

"Korporlige træningsforslag"

- øget brug af ritualer (som "kropslig og inkorporeret viden")
- en fokusering på sakramentet (som et kropsligt samspil mellem symbolsk tid og rum)
- hverdagsritualer, der manifesterer evangeliet ind i hverdagens nære dagligdag
- lær konfirmanderne at smutte IND i kirken på vej til skole/ i spisefrikvarteret/ på vej til tanken for at tænde lys, bede en bøn, finde et par minutters stilhed

"Lav
aftenmesser
med "sound
and light-
show", hvor
Gud får lov
til at sige
noget, og
lyset kan
skinne i
mørket"

² Se mere om rummets betydning og brug i: *Der Religion Raum geben – Kirchenpädagogik und religiöses Lernen*, Münster 1998 eller Når den sidste konfirmand er smuttet, Unitas 2006

- kropslige udtryk som at slå korsets tegn, tænde lys, brug af bedekranse, dans, kors-tatoveringer
- bevægelser så som synkrone handlinger, decen-treret bevægelse i rummet, pilgrimsvandring og processioner, meditative handlinger
- mundtlige udtryk, sang, vekselte, råbekor, sam-tale, hilsner
- sanselige oplevelser med lys, billeder og visuelle indtryk, pulsfornemmelse og rytmer, dufte og salte, syrlige og sødlige smagsoplevelser, stem-ninger, stilhed og musik, der alle kan være med til at give en religiøs tyngde.
- lav mad sammen og spis sammen (Mange unge oplever sjældent måltidsfællesskabet, som et fødested for både krop og sjæl, - en arena hvor man bliver set, hørt og lyttet til og giver hinanden "feedback")
- bag brød sammen (mens dejen hæver, er der tid til at snakke og fortælle historier)
- tag på lejr eller weekend sammen (lad dagen være indrammet af "hverdagsritualer")
- lav en overnatning et særligt sted (kirketårnet/ kirkens lokaler/ høloft/ efterskole)

Udtrykkene er mange, og der kan hentes inspiration og kreativitet fra populærkulturens religiøsitet. (Gud vir-ker jo også uden for kirken!) Der kan også hentes en mangfoldighed af udtryk og en dybde fra den rig-dom, der ligger inden for kirkens eget kropssprog og den kristne tradition, som den findes i kirkehistorien og i den ortodokse tradition (kropslige ritualer, ikoner og symboler, processioner). Hvis vi tør sammensætte alt dette med en senmoderne synkretisme og lade ordet blive til krop, da vil der opstå et væld af uanede muligheder for at have kroppen med i kristendomsfor-midlingen, så kristendommen kan få brugsværdi for konfirmanderne.

En Pagtens Ark

Pagtens Ark var israelitternes kultgenstand, der sikrede Guds tilstedeværelse. I vandringstiden fortælles om denne bærbare "kultgenstand", som de kunne vende sig mod, når det gik galt. Fortællingen siger, at her lå grundstenene til deres værdigrundlag. Den bærbare kultgenstand mindede dem om deres identitet, holdt

dem fast ved det meningsgivende og gav dem håb i usikkerheden, fordi den sikrede Guds tilstedeværelse. Som svar på, hvordan man kan formidle en bærbar kri-stendom til unge konfirmander på vej UD af kirken, ud i den virkelighed, de lever i, tror jeg, en mulighed kan være at give dem en "Pagtens ark"; et "bærbart" meningsrum de kan tage med ud af kirken og som kan "sikre" Guds tilstedeværelse i ungdomsvirkeligheden.

Eksempler på konkrete "pagtens arker"³

- Bedekranse og Kristuskranse
- Lysglober og lysaltrer
- Kors og korssmykker eller armbånd med WWJD-mærker
- Skriveunderlag med Jesus-citater
- Lav små "rejse-altrer" eller ikoner (se forrige nr. af Kirken Underviser 2006-2 juni)
- send månedens bibelcitater eller den aronitiske vel-signelse som SMS.
- Sæt en kurv med "Take-away" bønner eller bibel-vers i døbefonten, så konfirmanderne kan tage en seddel med i lommen, når de smutter forbi kir-ken.

Måske skal denne "kultiske pagtens ark" have form af et konkret rum, som fastholder et meningsfyldt møde mellem det evige og det aktuelle. Måske skal denne "pagtens ark" indeholde muligheder for "kultiske", kropslige praksisformer, der giver kristendommen substans og form. Og hvis denne pagtens ark er "bær-

bar" og brugbar, da kan den måske reproducere ind i de unges liv som en art "inkorporeret kristenhed".

Aller vigtigst er det, at når dette års konfirmander til foråret står og skal konfirmeres, da ser de ikke tilbage på konfirmationsforberedelsen blot som et "kirkeeligt træningsår". Forhåbentlig har de oplevet et betydnings-fuldt "møde" med en præst, en kirke og en Gud og har fået redskaber til, at de som unge kan bære kristenhe-den i sig, så de kognitivt kan forklare det, korporligt kan bære det og kultisk kan udtrykke det. God arbejds-LYST med budskabet, bærbarheden og brugbarheden sammen med denne konfirmandårgang!

³ se mere om betydningen og eksempler på "pagtens arker" i kapitlet: "En kultisk Pagtens Ark", Når den sidste konfirmand er smuttet, Unitas 2006

Konfirmation for voksne

I Søndersø, hvor jeg virker som præst, er kirkens tilbud om undervisning i kristendom nok ret traditionelt. Der er konfirmationsforberedelsen for børnene i 7. klasse og tilbud om mini-konfirmander i 3. klasse. Og det er så det! For at være helt på linje med gennemsnittet, burde der nok også have været en studiekreds, hvor der blev læst forskellige skønlitterære værker i fællesskab, og en foredragsrække, hvor diverse dygtige mennesker kom forbi og fortalte om alt muligt lige fra lokalhistorie til moderne kunst.

Det traditionelle er ikke nok

Alt det er meget godt, men tillader man sig at se på disse tilbud med kritiske øjne, er det bare ikke godt nok! Det er, efter min mening, ikke Folkekirkens opgave at formidle viden om litteratur og kunst eller være indtægtsgrundlag for foredragsholdere, der vil fortælle om Højskolesangbogens historie eller underholde med anekdoter fra deres spændende arbejdsliv blandt kendte og kongelige. Det giver muligvis fyldte sognegårde rundt omkring, men det er dybest set ikke relevant. Tit og ofte er deltagerne i disse tilbud også altid de samme; "Tordenskjolds soldater" om man vil.

Efter et forældremøde forud for konfirmationsforberedelsen, hvor en mor sagde om undervisningen og de emner, vi skulle igennem: "Åh, det lyder spændende! Det ville jeg da faktisk gerne være med til", kom jeg til at tænke nærmere over, hvilke tilbud kirken egent-

lig har til folk i "forældre-alderen", altså de 30-50-årige. Min konklusion blev, at der ikke rigtig er noget.

Og det er for dårligt! Folkekirken bør have et tilbagevendende tilbud om en grundlæggende indføring i kristendom, hvor alle kan være med. En undervisning, hvor vi starter fra bunden, og hvor man kan deltage uden anden forudsætning end en lyst til at ville vide mere om den kristne tro. Altså kort sagt... konfirmationsforberedelse for voksne.

Hvordan gør man med voksne?

Jeg brugte sommerferien på at planlægge et undervisningsforløb under overskriften "Konfirmation for voksne". Mit udgangspunkt var, at undervisningen skulle strække sig over et par timer en aften om ugen fra be-

gyndelsen af september til udgangen af november. Emnerne skulle være de samme, som ved den traditionelle konfirmationsforberedelse, og den enkelte undervisningsgang skulle være opbygget på samme måde som en dobbelttime med konfirmanderne. En

”
Folkekirken bør have et
tilbagevendende tilbud om en
grundlæggende indføring i kristen-
dom, hvor alle kan være med

væsentlig forskel på undervisningen af de almindelige konfirmander og deltagerne i "konfirmation for voksne" var dog, at jeg regnede med en langt højere grad af deltagelse og spørgelyst og en større lyst til debat og samtale omkring de forskellige emner hos de voksne end hos konfirmanderne. Endelig regnede jeg også med at kunne hæve det faglige niveau og i det hele taget nå længere end ellers. Alt i alt store forventninger til et nyt initiativ, men de blev til fulde indfriet.

Hvem vil være med?

Undervisningen startede som planlagt i begyndelsen af september. Forinden havde jeg flittigt brugt de lokale aviser og kirkebladet til at gøre reklame for tilbuddet. Flere viste interesse for at deltage, men det skulle vise sig at være et problem at finde en ugedag, der var velegnet. Voksne mennesker har meget at se til! Holdet endte med at være på seks deltagere, som alle var kvinder; den yngste 28 år og den ældste omkring 70.

Undervisningsmateriale eller ej

Et decideret undervisningsmateriale brugte jeg ikke, men jeg erfarede at KFUM & K i samarbejde med andre organisationer var ved at arbejde på materialet "Explanation", der er målrettet netop mod undervisning af voksne. Jeg fik adgang til det knap færdigredigerede materiale, og brugte delvist deres oplæg og strukturforslag. Efterhånden som tiden gik og undervisningen skred frem, endte jeg dog med at forlade "Explanation" og gå mine egne veje. Når man underviser voksne sker det nemlig meget på deres præmisser, og prioriteringen af emnerne bliver påvirket af hvilke interesser, der er mest fremherskende på holdet.

En aften i konfirmandstuen

Den enkelte undervisningsgang startede med, at vi sang et par salmer, både kendte og ukendte, sagde trosbeken-

delsen og bad fadervor. Det viste sig, at enkelte af deltagerne faktisk ikke på forhånd kunne deres fadervor! Herefter kastede vi os over aftenens emne, som jeg startede med at fortælle teologisk og historisk om, og undervejs udviklede det sig til en samtale, hvor alle bidrog med meninger og erfaringer. Tit og ofte endte det med, at tiden løb fra os, så vi måtte afbryde midt i det hele.

Hvad kom der ud af det?

Min konklusion på at tilbyde undervisning i kristendom for voksne er, at det er tid og kræfter, som ikke kunne være brugt bedre. Personligt fik jeg tit og ofte en ny vinkel på et emne og gik hjem fra konfirmandstuen med en god idé til f.eks. en prædiken. Der er heller ingen tvivl om, at deltagerne i undervisningen fik betydelig mere viden om og kontakt med deres kristne tro. Der var dog ingen af dem, som valgte at blive konfirmeret ved en gudstjeneste i kirken. Blufærdigheden fik overtaget til sidst. Men en af deltagerne var ikke tidligere døbt. Det blev hun siden ved en meget stemningsfuld aftengudstjeneste, hvor hun med stolthed i stemmen selv svarede "ja" til dåben. Af alle disse grunde kan det derfor på det varmeste anbefales at starte undervisning af voksne, og jeg fortsætter selv med at tilbyde det. Til efteråret starter endnu et hold her i Søndersø...

Hvor kan man købe materialer til dåb og dåbsoplæring?

Foldere til forældre

Religions Pædagogisk Forlag, www.rpc.dk
Unitas Forlag, www.unitasforlag.dk

Foldere til Faddere/Fadderbreve

Religionspædagogisk Forlag, www.rpc.dk
Unitas Forlag, www.unitasforlag.dk

Dåbshilsner på dåbsdagen (til 4 år)

Religionspædagogisk Forlag, www.rpc.dk

Børnebibler og småbørnsbøger

Bibelselskabet, www.bibelselskabet.dk
Forlaget Alfa, www.forlagetalfa.dk
Lohses Forlag, www.lohse.dk
Religionspædagogisk Forlag, www.rpc.dk
Unitas Forlag, www.unitasforlag.dk

Dåbslys og dåbsstager

Dansand, www.dansand.com
Lohses Forlag, www.lohse.dk
Unitas Forlag, www.unitasforlag.dk

"Dåbsklub"

Folkekirkens Dåbshilsen, www.folkekirkensdabshilsen.dk
- En samlet "pakkeløsning", hvor barnet får en pakke ved dåben, materiale til forældre og faddere, samt en hilsen hvert halve år til barnet bliver 4 år.

Hjemmenes Dåbsklub, www.daabsklub.dk
- Barnet får en pakke på dåbsdagen og halvårsdagen for dåbsdagen, 0-12 år

Denne liste er ikke fuldstændig!

Boganmeldelse

Barnets ret til religion

Friedrich Schweitzer
Aros Underviser 2006
158 sider, kr. 178,-

Den lille bog er nyttig læsning for alle med opdrageransvar: Både forældre og professionelle opdragere og undervisere i religion.

Dens ærinde er at give et børneorienteret grundlag for religiøs opdragelse, opdragelse forstået som ledsagelse, og det, som for mange er et spørgsmål om, hvordan vi får den religiøse opdragelse til at glide ned hos de små, bliver her vendt 180 grader til et spørgsmål om barnets ret til religion.

Schweitzers tese er, at der i ethvert barns opvækst dukker en række store spørgsmål op, "vinduer" i verden, som peger ud over verden, som er i det mindste potentielt religiøse, og som gør, at barnet har behov for religion. Det har behov for, og ret til, at stille de store spørgsmål om identitet, død, Gud, at samtale med de voksne om dem og stifte bekendtskab med religionens svar.

At barnet faktisk har dette behov og denne menneskelige ret er udgangspunktet, og det gælder for den, som er involveret i barnets opdragelse, at være opmærksom og lyttende, så man hører barnets spørgsmål, og respektfuld overfor barnets selvstændighed i samtalen om dem.

Samtalen om religion er problematisk for mange voksne, fordi mange har et uafklaret forhold til deres egen barndom og religiøse opdragelse, fordi de anser religion for privat og ikke vil indoktrinere barnet, og fordi de selv tvivler og ikke føler, de har svar på børnenes spørgsmål. Det afspejler et antikveret syn på opdragelse, hvor den voksne med de færdige svar giver disse videre til børnene. Her er i stedet tale om ledsagelse, om fælles overvejelser med udgangspunkt i barnets spørgsmål.

Religiøs opdragelse må nødvendigvis finde sted inden for en konkret religions ramme, i vores tilfælde kristendommen, med de bibelske fortællinger, den kristne form for bøn, kirken.

Dette behøver på ingen måde at gøre den religiøse opdragelse ufri. Pointen er, at man indenfor den konkrete ramme stadig har sit udgangspunkt i barnets behov.

Explanation – et grundkursus i Kristendom.

www.explanation.dk
Benedicte Præstholm: *Et sted at forstå*,
Unitas Forlag, 132 sider, kr. 198,-
Helga Kolby Kristiansen: *Et sted at stå*,
Unitas Forlag, 48 sider, kr. 58,-

"Bibelen er sådan en slags grundbog for den menneskelige eksistens. Ikke at forveksle med en kogebog, for man går galt i byen, hvis man tror, at man i bibelen kan finde opskrifter på det rigtige og lykkelige liv". Sådan skriver Helga Kolby Kristiansen i 1. kapitel i "Et sted at stå", som sammen med Benedicte Præstholm: "Et sted at forstå" og internetsiden: www.explanation.dk er et større undervisnings- og kursusprogram, der er udviklet af FDF og KFUM og KFUK. Undervisningsmaterialet er henvendt til sogne, FDF kredse og KFUM og KFUK foreninger, som ønsker at lave undervisning/kurser for voksne om kristendommens centrale begreber.

På netsiden er der undervisningsmateriale til 10 moduler om Kristendommen, dens historie og troen. Modulerne er overskuelig tilrettelagt, gennemarbejdet og med mange kreative indgangsvinkler til emnerne.

"Et sted at forstå" er tænkt som baggrundslæsning for underviserne. Men bogen kan sagtens læses uafhængigt og til almindelig opbyggelse, dog forudsættes der et vist kendskab til kristendommens grundbegreber. "Et sted at stå" er rettet mod deltagerne og forklarer i et let forståeligt sprog nogle af kristendommens grundbegreber og emner.

Explanation er et spændende og nødvendigt tiltag fra de to kirkelige organisationer og på trods af størrelsen er det et undervisningsmateriale, som er nemt at gå til. Det er dog ressourcekrævende og kan nok ikke i sin fulde udstrækning gennemføres af en enkel instruktør. Men man kan vælge at lade sig inspirere af materialet, eller man kan bruge det som en mulighed for samarbejde mellem kirkens personale og frivillige – eller mellem flere flere sogne.

Kai Kjær-Hansens populære **Studieudgaver**

Kai Kjær-Hansens studieudgaver er rigt illustrerede og indeholder dels selve bibeltæksten, dels et væld af faktuelle oplysninger, temasider og forslag til diskussion af tekstens betydning.

Bøgerne er velegnede til studiekredse, studerende, undervisere samt personer, der arbejder professionelt med Bibels tekster.

Markusevangeliet
224 sider | Indbundet | Kr. 235,-
ISBN 87-7523-490-4

Øvrige titler i serien

Korintherbrevene
213 sider | Indbundet | Kr. 235,-
ISBN 87-7523-441-6

Apostlenes Gerninger
223 sider | Indbundet | Kr. 235,-
ISBN 87-7523-349-5

Matthæusevangeliet
215 sider | Indbundet | Kr. 235,-
ISBN 87-7523-328-2

Fås hos boghandleren og på www.bibelselskabet.dk

Det Danske Bibelselskab

Min Første Salmebog

Når du skal synge salmer med børn

- Salmer udvalgt af musikpædagog Inge Marstal og præst Helen Dam
- Ideel til børnekor, babysalmesang og lignende
- 100 salmer, der dækker livets og årets gang
- Alle salmer er forsynet med noder og becifringer
- Udvalgt med særligt henblik på børn fra 0-10 år
- Gennemillustreret af Bjørn Nørgaard

Pris Kr. 128,-
ISBN 87-7524-133-1

Kan købes i alle landets boglader

Det Kgl. Vajsenhus' Forlag